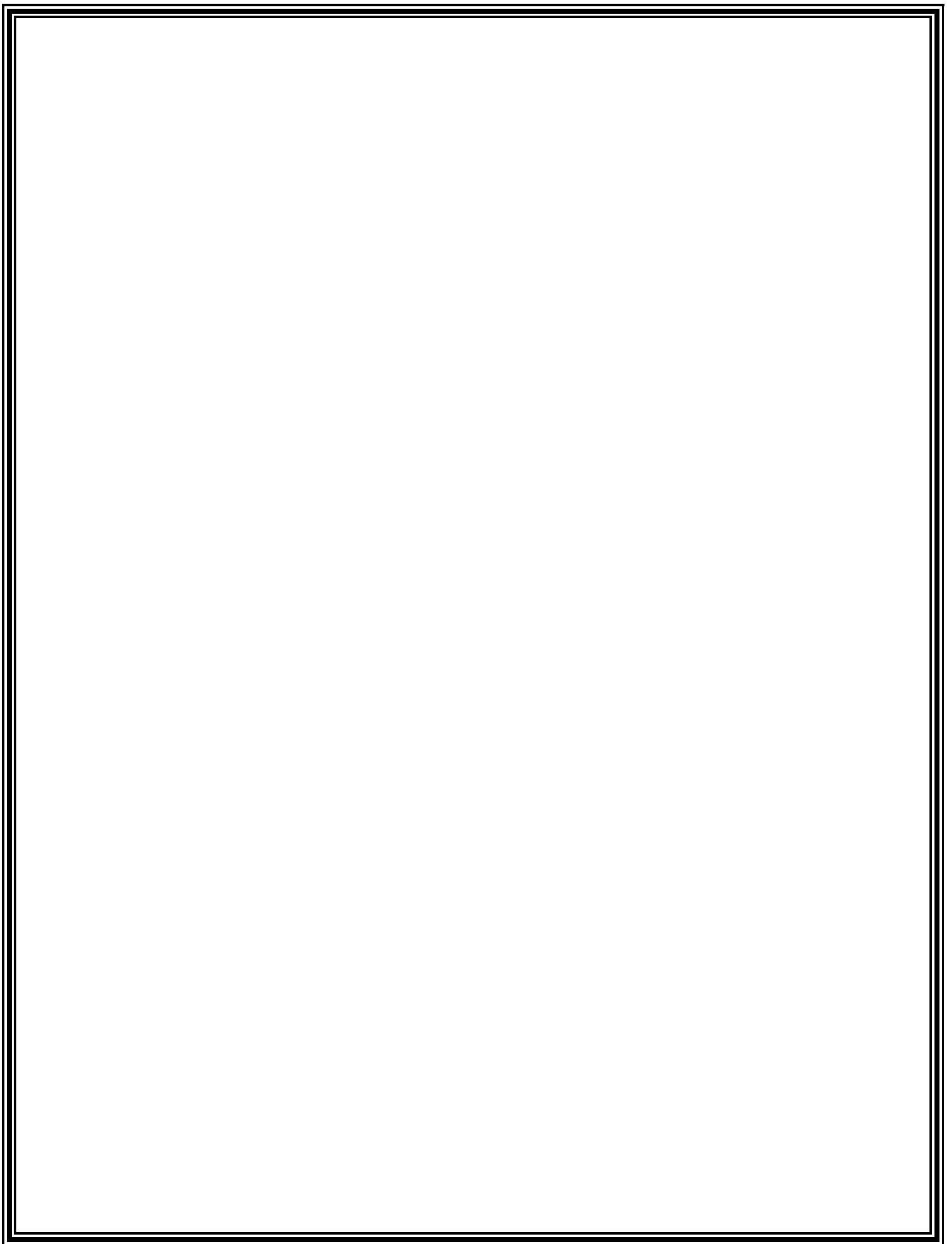

پیوست اجتماعی

پارکهای شریف و

رشد منطقه ۲۲

مجری: امیر هاشمی مقدم

فهرست مطالب

.....	مقدمه:
.....	مرحله چهارم: گردآوری داده‌های پایه‌ای:
.....	بخش نخست:
.....	مقدمه:
.....	داده‌های حاصل از مصاحبه‌های عمیق:
.....	الف) پیامدهای ساخت پارک شریف:
.....	ب) پیامدهای ساخت پارک رشد:
.....	تدوین پرسشنامه:
.....	جمع‌بندی و نتیجه‌گیری از بخش نخست مرحله دوم:

مقدمه:

راه‌اندازی هر پروژه بی‌تردید دارای پیامدهای مثبتی است. یعنی همان پیامدهایی که هدف پروژه، رسیدن به آن پیامدهاست. این پیامدها را به‌نوعی می‌توان کارکرد پروژه دانست. این پیامدها همان نیت خیرخواهانه‌ای است که مسئولین و مجریان پروژه دارند. اما بیشتر پروژه‌ها دارای پیامدهای منفی که شاید بتوان آنها را به تعبیر مرتن، کژکارکرد نامید نیز هستند. اگرچه انا در پی گسترش پیامدهای مثبت هر پروژه نیز هست، اما شاید هدف اصلی انا، رسیدن به این پیامدهای منفی و پیش‌بینی آنهاست تا بتوان از وقوع آنها پیشگیری نمود؛ آنها را کاهش داد؛ یا نهایتاً و چنانچه آسیبهای جدی‌ای وارد می‌سازند، کل پروژه را لغو کرد. بنابراین در اینجا و این مرحله، بیشتر توجه و تمرکزمان بر پیامدهای منفی ساخت پارکهای شریف و رشد (حاشیه اتوبان همت) است که در مصاحبه با افراد و همچنین مشاهدات میدانی به آنها رسیده‌ایم. البته احتمال قوی وجود دارد که در ادامه و مراحل بعدی این انا، به پیامدهای دیگری که هنوز ناشناخته‌اند نیز برسیم.

یافته‌های حاصل از مصاحبه‌ها:

الف) پیامدهای ساخت پارک شریف:

تا اینجای کار، به گردآوری بخشی از داده‌های پایه‌ای پرداختیم. این داده‌ها کیفی بوده که بر اساس ۳۱ مصاحبه عمیق نیمه‌ساختارمند و همچنین مشاهدات میدانی و مشارکتی به دست آمده است. مصاحبه‌ها تا اینجا با افراد و گروه‌های زیر بوده است:

۱- مجموعاً ۱۲ مصاحبه با ساکنین خانه‌های روبروی پارک شریف. البته با توجه به دوطبقه بودن این خانه‌ها، تعداد خانوارهای ساکن در این خانه بیشتر بود. اما یا در هنگام مراجعه به خانه‌ها در خانه حضور نداشتند و یا حاضر به همکاری نشدند.

۲- ۶ مصاحبه با ساکنین خانه‌ها و آپارتمانهای نزدیک به پارک (همچون آپارتمان شقایق و خانه‌های خیابان گلها)

۳- ۷ مصاحبه با کاربران پارک شریف

۴- و نهایتاً ۶ مصاحبه با کاربران پارک غدیر.

بخشی از پیامدهای اجتماعی ساخت پارک شریف، به‌واسطه این مصاحبه‌ها به دست آمد. این پیامدها در زیر بیان شده است. همچنین لازم به یادآوری است این پیامدها برای مصاحبه‌های بعدی که عمدتاً با مسئولین مرتبط است (شهرداری، نیروی انتظامی، شورای شهرک، نگهبانی شهرک و...) مورد استفاده قرار می‌گیرد. نهایتاً یافته‌های هر دو دسته مصاحبه‌ها به‌طور مستقیم در طراحی پرسشنامه و همچنین در تجزیه و تحلیل مورد استفاده قرار خواهد گرفت. مهمترین پیامدهای منفی به‌دست آمده فعلاً عبارتند از:

به هم خوردن آرامش محله و افزایش سر و صدا:

برخی از همسایه‌های پارک، به‌ویژه آنها که کهن‌سال‌تر بودند، نسبت به سر و صدای ناشی از حضور افراد و کودکان در پارک بسیار ناراضی به نظر می‌آمدند. این افراد معتقد بودند که یکی از بهترین مزیت‌های این محله، سکوت و آرامش آن است که به‌واسطه حضور کاربران پارک از میان رفته است. برای نمونه یک خانم مسن همسایه پارک معتقد است که:

«نه نیازی به این پارک بود و نه به سینمای روبروی شهرک. چون شهرک ویلایی است، نیازی به این امکانات ندارد. ضمن آنکه گذاشتن وسایل و تجهیزات زیادی در پارک، مایه رفت و آمد زیادی شده و سروصدای آن آرامش محله را به هم می‌زند».

این خانم مدعی است که خود و شوهرش به‌خاطر سکوت این محله به اینجا آمده‌اند. اما ساخت و ساز، آرامش را از آنها گرفته است.

یک خانم مسن دیگر که همسایه پارک است از ساخت پارک، به‌ویژه وسایل بازی آن ناراحت است و اقداماتی در این زمینه انجام داده است. از جمله می‌گوید: «الآن ما گفتیم یه استشهاد بکنیم از اهالی این کوچه بیان امضا کنن شهرداری بیان این وسایل بازی بچه‌ها رو جمع کنن لااقل».

خانم میان‌سال ساکن ساختمان شقایق (اولین ساختمان خیابان گلها نزدیک پارک چسبیده به خاکی. این ساختمان و ساختمانی دیگر، دیوارشان تقریباً چسبیده به وسایل ورزشی است)، از سر و صدای بچه‌ها ناراضی بود:

«ما که اول دوست نداشتیم اینجا وسایل بازی بگذارند. برای اینکه سر و صدا تا ۱۲ شب هم هست. تازه هنوز هم چراغ ندارد، ما نمی‌توانیم بخوابیم شبها؛ چه برسد که چراغ هم بگذارند افتضاح می‌شود. خیلی سر و صدای بچه هست. مخصوصاً برای ما که اولین ساختمان نزدیک پارک هستیم. می‌خواستیم وسایل ورزشی خانم‌ها این طرف باشد وسایل بازی آن طرف، ولی پارتی آن طرفی‌ها مثل این که کلفت‌تر بوده!».

کمبود امکانات

در پیامد پیشین به این نکته اشاره شد که برخی از همسایه‌های پارک نسبت به وجود امکاناتی همچون وسایل بازی که باعث حضور کودکان و ایجاد سر و صدا می‌شود گلایه دارند. اما برخی از دیگر همسایه‌ها و کاربران پارک، از نبود برخی امکانات همچون درخت سایه‌دار، آبخوری و به‌ویژه دستشویی گلایه داشتند. اما با توجه به اینکه افرادی از سایر نقاط شهرک و حتی مناطق دیگر به این پارک می‌آیند، کمبود امکانات ممکن است مایه

دردسر همسایگان پارک شود. آنچنانکه اکنون نیز گویا این مشکل برای یکی از ساکنان آپارتمان شقایق که در نزدیکی پارک قرار دارد به وجود آمده است:

«دستشویی ندارد و هر کی می آید بچه‌ها زنگ ما را می‌زنند که بروند دستشویی و ما هم که در حیاط دستشویی نداریم می‌آیند منزل»

حضور افراد غریبه:

با وجودی که پارک با مقیاس ۴۸۰۰ متر به اندازه‌ای است که آنرا به‌عنوان مقیاس خرد و همسایگی معرفی کردیم، اما کاربران آن بسیار فراتر از همسایه‌های پارک هستند. به‌جز همسایه‌های پارک، سه دسته کاربر دیگر برای این پارک می‌توان برشمرد:

۱- اهالی دیگر نقاط شهرک: شهرک دانشگاه شریف دارای سرانه فضای سبز بالایی است و پارکهای دیگری نیز به جز پارک شریف دارد که مهمترین آنها، پارک غدیر است که هم خیلی بزرگتر است، هم امکانات خوبی دارد، و هم چشم‌انداز زیباتری دارد. این پارک بسیار مورد توجه اهالی شهرک است و یکی از مراکز اصلی گذران اوقات فراغت ایشان است. اما حضور افراد غیربومی در این پارک، باعث ناخرسندی اهالی شهرک شده و بسیاری‌شان ترجیح می‌دهند به پارکهای دیگر همچون پارک تازه تأسیس شریف بروند.

۲- اهالی مناطق اطراف: حضور افرادی از محلات و مناطق قلعه‌حسن‌خان، وردآورد، و سرخه‌حصار در پارک غدیر، به‌شدت مورد اعتراض اهالی شهرک است. به‌جرات می‌توان ادعا کرد عمده‌ترین مشکل و مسئله‌ای که اهالی شهرک درباره پارکهای‌شان مطرح می‌کردند، همین حضور اغیار بود. از نظر یک دختر جوان که تازه ساکن محله شده است، اهالی دیگر محلات نباید به این پارکها بیایند؛ چون این پارکها و هزینه نگهداری و نظافت آنها با پول شارژی که از اهالی گرفته می‌شود، ساخته شده است. در حالی که حضور افراد دیگر مایه آلودگی و آسیب زدن به پارکها می‌شود. یک جوان سی‌ساله همسایه پارک معتقد است فرهنگ اهالی محله به دلیل دانشگاهی بودن‌شان بالاست. او تلویحاً خواستار عدم حضور افراد از محلات دیگر است؛ چرا که فرهنگ آنها را مغایر با فرهنگ اهالی شهرک می‌داند (منظورش این بود که فرهنگ آنها به اصطلاح پایین‌تر است). او گمان می‌کند اگر قلعه‌حسن‌خان دارای یک پارک مناسب بود، اهالی آنجا به پارکهای شهرک نمی‌آمدند و مشکلی هم پیش نمی‌آمد. در میان

مصاحبه با کاربران پارک غدیر، این شانس را داشتیم که با یکی از کاربران غیربومی پارک مصاحبه کرده و با نظرات ایشان هم تاحدودی آشنا شویم. مرد سی‌ساله‌ای که اهل وردآورد است و به پارک غدیر آمده، می‌گوید که در وردآورد هم پارک هست، اما محیطش خوب نیست. مهمانانش را همیشه می‌آورد به پارک غدیر. هفته‌ای به‌طور متوسط دوبار می‌آید. چون قدیمی وردآورد است، وردآوردی‌هایی که می‌آیند به غدیر را می‌شناسد. خیلی‌شان را می‌بیند که به غدیر می‌آیند. از همه چیز شهرک شریف و پارکهایش خوشش می‌آید. بنابراین به نظر می‌آید نوع محیط است که باعث کشیده شدن اهالی مناطقی همچون وردآورد به پارکهای شهرک شریف می‌شود و نه امکانات این پارکها. مرد میانسال چهل‌ساله همسایه پارک نیز از حضور افراد غریبه در پارکهای شهرک ناخرسند بود. به‌دلیل خرابی‌هایی که به بار می‌آوردند. او نیز مانند بیشتر اهالی شهرک به حضور ارادل و اوباش از قلعه‌حسن‌خان اشاره داشت. یکی از همسایه‌های مسن، حضور ارادل و اوباش، معتادان و پسر و دخترها در پارک غدیر را مورد اشاره قرار می‌دهد. او با یادآوری نرده‌هایی که در گذشته دور پارکهای اطراف شهر تهران بود، خواهان این است که پارکهای شهرک هم از حالت عمومی بیرون بیاید. خانم میانسال ساکن شهرک، کاربر پارک شریف از شنیده‌هایش درباره حضور ارادل و اوباش از وردآورد و قلعه‌حسن‌خان می‌گوید. حتی مرد میانسالی که از مرزداران برای دیدار با بستگان نزدیکش هر هفته به شهرک می‌آید و در حال استفاده از پارک شریف بود، از حضور ارادل و اوباش در پارک غدیر و تخریب آن توسط غیربومی‌ها ناراضی است. معتقد است گرد و خاک این شهرک را زمانی که هنوز ساخته نشده بود، ساکنان آن خوردند؛ اما الآن استفاده‌اش شده برای آنها که از وردآورد و قلعه‌حسن‌خان می‌آیند. خانم جوانی که اهل شهرک شریف است و هر روز صبح پیش از رفتن سر کار، برای ورزش به پارک شریف می‌آید، از ناامن شدن پارک غدیر که پیش از این از آنجا استفاده می‌کرده نگران است و همین نگرانی باعث شده دیگر به جای غدیر به شریف بیاید. از آمدن غیربومی‌ها از سرخه‌حصار و قلعه‌حسن‌خان ناراضی است. نکته جالب توجه، پیش‌بینی این خانم جوان است که مورد تایید کامل پژوهشگر نیز هست؛ وی پیش‌بینی می‌کند که چون دید پارک شریف از جاده پایین بیشتر است و نیازی به گذشتن از جلوی کیوسک نگهبانی شهرک هم نیست، به‌زودی بسیار شلوغ‌تر از پارک غدیر شود. از عملکرد نگهبانی شهرک گلایه دارد. اینکه حقوق می‌گیرند، اما هیچ کاری نمی‌کنند. هیچ کنترلی هم بر ورود و خروج ندارند و همه را راه

می دهند. قبلاً خودروهایی اهالی شهرک آرم داشت و اهالی هم کارت داشتند و با نشان دادن آنها وارد شهرک می شدند. خیلی از نقاط شهرک هم می توان پیاده یا با موتور آمد. البته در مصاحبه با یکی از نگهبانان پارک غدیر مشخص شد که خود نگهبانان این پارک هم از حضور غیرساکنین شهرک در پارک ناراحت اند. اینکه در روزهای تعطیل می آیند و به تذکرات نگهبانان هم هیچ توجهی نمی کنند. از اینکه روی چمن بازی می کنند، می نشینند، دراز می کشند، آتش درست می کنند و... ناراحت است.

۳- دختر و پسرهای جوان: همانگونه که در میان نقل قولهای بالا نیز اشاره شد، برخی از اهالی نسبت به حضور دختر و پسرهای جوان که با یکدیگر دوست هستند در پارک ناخرسندند. بر اساس گفته های یک خانم مسن، دختر و پسرهای جوان در این پارک حضور می یابند و رفتارهای دور از عرف انجام می دهند. این پدیده بیشتر مورد توجه افراد مسن بود. اما در میان جوانان هم گویا طرفدارانی داشت. به گونه ای که یکی از جوانان که ساکن خانه های روبرویی پارک بود، به شدت به این مورد اعتراض داشت. البته در نقطه مقابل، یک خانم دانشجوی سی ساله همسایه پارک، معتقد است که حضور دختر و پسرها در پارک هیچ مشکلی ندارد. دزدها و اراذل و اوباش نباشند، بقیه اش مهم نیست. پسری که به همراه دوست دخترش از منطقه ۵ برای بار اول به پارک شریف آمده اند، از خلوت و دنج بودن پارک می گوید و اینکه خوشش آمده و از این به بعد بیشتر خواهد آمد.

افزایش احساس ناامنی:

پس از حضور غریبه ها در پارک غدیر، احساس ناامنی در این پارک گسترش یافت. بر اساس گفته یکی از همسایه های جوان پارک شریف، «قسمتهای پایینی پارک غدیر محل حضور افرادی شده که امنیت خاطر حضور زنان در آن بخش را پایین آورده است. مثلاً عصر می نشینند ورق بازی می کنند». اگرچه برخی از مصاحبه شونده ها میزان امنیت شهرک را در حد قابل قبولی بیان کرده بودند، اما از سوی دیگر، این احساس ناامنی در فضای کل شهرک نیز بیان شده است. خانم میانسال ساکن نزدیکی پارک شریف، از امنیت محله و شهرک به شدت شاکی است: «برای نگهبانی سر خیابان همه پول می دهند؛ ولی کاری نمی کنند که چند وقت پیش خانه ما دزد آمد تا پشت در هم آمد و دستگیره را شکوند ولی چیزی نزدید. ما اطلاع هم دادیم به نگهبانی سر خیابان ولی کاری نمی شد کرد.» خانم میانسال دیگری که ساکن آپارتمان شقایق است می گوید: «تا

به حال که ۳ بار خانه ما دزد آمده هم شهرک که محصور نیست دیوار ما هم کوتاه است و ما هم که اولین خانه هستیم. وسایل مان مثل چادر مسافرتی و... را از انبارمان دزدیدند اطلاع دادیم ولی دزد پیدا نکردند». این احساس ناامنی نسبت به کارگرانی که کارهای عمرانی انجام می دهند، به ویژه افغانی ها بیشتر است.

حضور نگهبان و پلیس:

همانگونه که در متغیر «خدمات محلی» (گزارش نخست) دیدیم، افزایش نیاز به حضور پلیس و نگهبان نیز می تواند یکی از پیامدهای پروژه ها و طرح ها باشد. درباره لزوم افزایش حضور نگهبانان در شهرک به طور عام و پارک شریف به طور خاص، تقریباً اجماع قابل قبولی وجود داشت. اما درباره حضور نیروهای پلیس، خیر. این نظرات را می شد در گفته های مصاحبه شوندگان شنید. عضو جوان یکی از خانه های همسایه پارک معتقد است تنها بدی این پارک، نداشتن نگهبان و یا عدم سرکشی پلیس است.

ب) پیامدهای ساخت پارک رشد:

برای به دست آوردن داده های ابتدایی، به سراغ چند دسته از افراد رفتیم تا بتوانیم بیشترین میزان اطلاعات را از ایشان به دست آوریم. ضمن آنکه بخشی از داده ها نیز به واسطه مشاهدات میدانی به دست آمد.

۱- ساکنین خانه های روبروی فضای در نظر گرفته شده برای پارک: مجموعاً با ۷ نفر از ساکنین خانه های روبروی پارک مصاحبه های عمیق به عمل آمد.

۲- یک مصاحبه گروهی با اهالی خانه های اطراف.

۳- بنگاه داران: سه بنگاه دار قدیمی که بنگاه شان روبروی فضای در نظر گرفته شده برای پارک بود نیز مورد مصاحبه قرار گرفتند.

۴- اهالی محله روغن نباتی: از آنجا که بر اساس گفته های ساکنین بخش جنوبی اتوبان همت، جوانان محله روغن نباتی معمولاً سر کوچه های آنها تجمع می کنند، تعدادی مصاحبه (۶ عدد) هم با اهالی محله روغن نباتی به عمل آمد.

پیامدهای اولیه ساخت پارک رشد در حاشیه جنوبی اتوبان همت، به واسطه همین مصاحبه ها و مشاهدات میدانی به دست آمد. البته در اینجا ذکر دو نکته ضروری است: با وجودی که بیش از یکسال از نوشته شدن پروپوزال این طرح می گذرد، هنوز مسئولین شهرداری درباره این پارک را اطلاعات درستی و بنابراین پژوهشگر همچنان با مشکل روبروست. از جمله اینکه در ابتدا مکان جغرافیایی اجرای این طرح را دقیقاً نمی دانستند و پس از آنکه براساس نقشه معلوم شد، مشخص گردید که تنها یک فاز از پنج فاز طرح اجرا می گردد؛ برخی مسئولین شهرداری تاکید و اصرار داشتند که مرحله یک آن به پایان رسیده است؛ در حالیکه مشاهدات میدانی و مصاحبه ها نشان می داد که نیمه کاره رها شده است. به هر حال در اینجا به یافته های مشاهدات و مصاحبه ها می پردازیم. نکته قابل توجه دوم اینکه بخشی از پیامدهای این طرح، به ساخته نشدنش مربوط است. چه اینکه رها شدن بدون کاربری زمینهای حاشیه جنوبی اتوبان همت، برای ساکنین محله مشکلاتی را به همراه آورده است.

مشخص نبودن وضعیت و کاربری زمینها:

اکنون چندین سال از ساخته شدن این بخش از اتوبان همت می گذرد؛ در حالی که هنوز هیچ طرح روشنی درباره زمینهای حاشیه جنوبی آن (حدفاصل بین اتوبان و خانه های مسکونی) وجود ندارد. دست کم آنکه اهالی محل در این باره چیزی نمی دانند. بر اساس طرحی که این پیوست برای آن تدوین می شود، قرار بود حاشیه جنوبی اتوبان همت، پس از ساختمانهای خیام تا بزرگراه آزادگان در پنج بخش و فاز، تبدیل به پارک و فضای سبز شود. بنابراین پروپوزال طرح بر این اساس تدوین شد. سپس مشخص گردید که تنها فاز یک اجرا می شود. برخی مسئولین از روند اجرای طرح هیچ آگاهی ای نداشتند؛ برخی می گفتند که در حال اجراست؛ برخی می گفتند اجرای آن بطور کامل به پایان رسیده است؛ و عده ای هم بیان می کردند که حتی فاز یک هم فعلاً عملیاتی نخواهد شد. به هر حال پس از مراجعات مکرر به منطقه و مشخص نمودن محدوده دقیق طرح، معلوم گردید که تنها ساخت بخشی از فاز یک آغاز شده بود که در همان ابتدا، به دلایل نامعلومی تعطیل شد. این وضعیت، برای ساکنین هم مایه سردرگمی شده است. یکی از ساکنین قدیمی محله می گفت: «پارسال او مدن اینجا کانکس هم آوردن. کارگرها هم مشغول به کار شدن. یه هفته ای خیلی خوب کار کردن. اما یه دفعه ول کردن رفتن». یکی از همسایه های دیگر در ادامه می گوید: «معلومه دیگه. اون ورپها دم شون کلفت تره. رفتن واسه آپارتمانهای خیام پارک درست کنن. ما اینجا دامون به کسی نمی رسه. اما اونا پول دارن». بر اساس گفته اهالی و البته شواهد، گویا حدود یک سال پیش، کلنگ فاز یک به زمین خورد؛ اما به دلایل نامعلومی رها شد. همزمانی رها شدن این طرح با ساخته شدن پارکهای نزدیک آپارتمانهای خیام، این شائبه را به وجود آورده که اهالی خیام، بودجه ساخت این پروژه را به سوی خود جلب کرده اند. اهالی در این باره مدعی بودند که بارها با شهرداری نامه نگاری کرده اند. اما نتیجه ای در بر نداشته است.

گرد و خاک ناشی از بایر بودن زمینها:

بایر بودن زمینهای حاشیه جنوبی اتوبان، باعث شده به هنگام وزیدن کمترین و ملایم ترین نسیم ها، گرد و خاک آن به درون خانه های نزدیک نفوذ کند. این عامل باعث شده بسیاری از ساکنان، پنجره های خانه خود را به وسیله نایلون پلاستیکی به طور کامل ببوشانند تا دیگر گرد و غبار وارد خانه شان نشود. یکی از اهالی در همین باره می گوید: «پنجره زده بودیم که دل مان باز شود و بیرون را نگاه کنیم. اما حالا آنرا گل [منظورش همان نایلون بود] گرفته ایم». شمن آنکه گرد و خاک این زمینها، به پیاده رو و خیابانها هن کشیده می شود.

بی توجهی به درختان کاشته شده در این زمینها:

تعداد زیادی اصله نهال در این زمینها کاشته شده است که عمدتاً افاقیا هستند. اما این درختان بدون توجه کافی، به حال خود رها شده اند. اهالی نسبت به این امر، بسیار حساس اند و گاهی اوقات خودشان با شیلنگ و یا سطل، آب را از خانه شان به برخی درختهای کاشته شده می رسانند. یکی از اهالی در این باره می گوید: «تا زمانی که یارانه ها اجرایی نشده بود، می شد از این کارها کرد. اما حالا دیگر واقعاً نمی توانیم. دوست نداریم خشک شدن شان را ببینیم. اما چاره ای هم نیست». یکی از اهالی دیگر که به گفته همسایگان، قدیمی ترین ساکن این محله است و نسبت به امور هم پیگیری لازم را دارد، نسبت به رفتار دوگانه شهرداری در این باره شاکی بود: «من می خواستم خونه ام رو بازسازی کنم. از شهرداری اومدن و خونه رو دیدن. گفتن اگه درختای توی حیاط رو بخوام ببرم، باید واسه هر درخت چندصد هزار تومن بدهم. چند میلیون پول درختهام می شد. من خودم روبروی خونه ام کلی درخت کاشتم. کلی از درختهایی که شهرداری کاشته رو هم آبیاری می کنم. حالا چطوره که شهرداری به درختهای خودش بی توجهه، اما درختهایی که خودمون کاشتیم را اجازه قطع کردن نمیده؟ اگه اینجوری باشه، منم درختای توی خونه ام رو آب نمیدم تا خودشون خشک بشن و بیفتن. اون وقت میرم شهرداری».

چشم انداز نامناسب:

بایر بودن زمینها و نبودن هیچ فضای کاربردی در آن، در روحیه ساکنان خانه های اطراف، تأثیر نامطلوبی گذارده است. اهالی نسبت به اینکه خانه شان در نزدیکی فضای بایری است که هیچ توجهی به آن نمی شود، ناخرسندند. یکی از اهالی سالخورده که بر روی چهارپایه قابل حملش نشسته می گوید: «اما اینجا دیگه کارمون رو کردیم. همه مون بازنشسته ایم. می خواهیم صبح و عصر دور هم باشیم. جایی نداریم. کجا بریم؟ اگه چهارتا صندلی می زدن توی اینجا و دو تا درخت هم می کاشتن، من دیگه مجبور نبودم همه اش با خودم این صندلی رو این ور و اون ور کنم». یکی از اهالی دیگر وسط حرفش می پرد و می گوید: «صندلی نمی خواد. بیان اینجا فقط چهارتا درختها رو آب بدن و یه چمنی وسطش بکارن، دیگه چیزی نمی خواهیم. ما که تا حالا صندلی و کارتن واسه نشستن داشتیم. از این به بعد هم میاریم». پاسخگوی اولی می گوید: «بعضی وقتها که میام بیرون، از بس گرد و خاک میره توی چشمام پا میشم میرم توو. نمی خوام». این نکته بسیار قابل توجه است. بیشتر خانه های روبروی این حاشیه، دارای صصاحبانی خوش ذوق و سلیقه اند. همه شان روبروی خانه شان را با انواع درختها و درختچه های تزئینی آراسته اند. این کار شاید برای جبران مافات باشد؛ ولی به هرحال وظیفه زیباسازی را از روی دوش شهرداری بر نمی دارد و بلکه این وظیفه را سنگین تر می کند.

تا اینجا کار، به چند پیامد ساخته نشدن و در واقع بی توجهی به این زمینها اشاره کردیم. در ادامه، به چند پیامد مهم که در صورت ساخته شدن پارک و فضای سبز ممکن است رخ دهد اشاره می کنیم:

حضور معتادان:

گویا بسیاری از معتادان، به واسطه خلوت بودن این فضای بایر و تاریکی آن در شبها، مکان مناسب خود را برای تزریق و مصرف مواد مخدر، یافته اند. یکی از بنگاه داران اشاره می کند که خودش همیشه شاهد چنین صحنه هایی هست. برخی شان پسرند؛ ولی در میان شان دختر و زن هم پیدا می شود. با ساخته شدن پارک، چنانچه به روشنایی و مسائل امنیتی اش توجهی نشود، می تواند به پناهگاهی امن برای حضور معتادان تبدیل شود.

حضور جوانان محلات دیگر در پارک:

برخی اهالی نسبت به حضور جوانان محلات دیگر همچون محله روغن نباتی که در سوی شمال بلوار قرار دارد، گلایه و اعتراض داشتند. البته قبول داشتند که بیشترشان با جوانان این محله و شهرک راه آهن دوست هستند؛ اما نگران این موضوع بودند که چنانچه این زمینها تبدیل به فضای سبز شود، پاتوقی باشد برای حضور شبانه روزی جوانان. بنابراین برخی شان حتی دوست نداشتند در صورت تبدیل شدن این زمینها به پارک، صندلی ای در آن کار گذاشته شود. بنابراین لازم شد تا با جوانان و اهالی محلات شمال اتوبان همت هم گفتگو کنیم. در هنگام مصاحبه با این افراد به چند نکته قابل توجه برخوردیم. نخست اینکه ساکنان محلات بالای اتوبان، بیشتر ساکنین آپارتمان بودند؛ در حالیکه ساکنین محلات جنوبی اتوبان همت، خانه های شان عموماً ویلایی است. در خانه های ویلایی بسیاری از افراد باغچه دارند و به طور کلی فاضی دل بازتری در اختیار دارند. در حالیکه ساکنین آپارتمانها از دسترسی به این فضا محروم اند و نیاز بیشتری به فضای سبز دارند. دوم اینکه اهالی محلات بالای اتوبان فضای سبز کمتری داشتند. چند پارک کوهستانی دارند که به دلیل شیب تند، به سادگی و برای همه قابل دسترسی نیست. یکی ا اهالی محله روغن نباتی در این باره می گوید: «پارک کوهستانی [البرز] را که بزنند، برای مان خیلی خوب است. اما مشککش این است که باید با ماشین برویم. پیاده نمی شود رفت. مقل بقیه پارکهای نزدیک ما». البته رفتن به پارک، تنها دلیل حضور اهالی محلاتی همچون روغن نباتی در فضاهای پایین اتوبان نیست. یکی از آنها می گوید: «توی کل این منطقه ریال فقط توی خیابون امیرکبیر که می تونی هرچیزی خواستی بخری. توی محله ها فقط یه نونوایی یا میوه فروشی باشه. اما توی امیرکبیر بانک هست، تعمیرگاه تس، کلیدساز هست، همه چیز گیر میاد. زن و بچه مون هم میرن اونجا». بنابراین

می توان پیش بینی کرد که چنانچه فضای سبز در پایین اتوبان گسترش یابد، حضور اهالی محلات شمالی اتوبان هم افزایش یابد.

بالا رفتن میزان ترافیک و تصادفات:

چنانچه حاشیه اتوبان تبدیل به فضای سبز شود، احتمال پارک کردن خودروهای گذری در حاشیه اتوبان، برای استفاده از فضای سبز وجود دارد. این کار احتمال بالا رفتن تصادفات و ترافیک را به میان می کشد. البته در این زمینه نیازمند مطالعات تطبیقی هستیم که هنوز به طور کامل انجام نشده است. نکته دیگر که باید در این بخش به آن اشاره کرد، احتمال خطرزا بودن این پارک است. یکی از بنگاه داران به هروج یک کامیون از اتوبان و انحرافش به سوی حاشیه جنوبی اتوبان اشاره می کند که سال پیش رخ داد. چنانچه این زمینها تبدیل به فضایی با کاربری عمومی شود، باید مسائل امنیتی آن را نیز در نظر داشت تا حضور افراد در این فضا، هیچگونه خطری را متوجه شان نکند.

تدوین پرسشنامه:

بر اساس این یافته ها، دو دسته پرسشنامه طراحی شد. یک دسته برای همسایگان و کاربران پارک شریف؛ و یک دسته هم برای همسایگان پارک رشد. با توجه به محدود بودن پاسخگویان هر دو گروه، تعداد ۲۰۰ پرسشنامه برای هر گروه در نظر گرفته شده است. ضمن آنکه داده های مورد نیاز دیگر را از طریق مصاحبه های عمیق به دست خواهیم آورد. برای نمونه، برای درک بهتر پیامدهای ساخت پارک رشد، نیازمند مصاحبه با کاربران پارکها و بوستانهای نزدیک این محدوده هستیم.

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری:

در این بخش، به بیان نکاتی که در مصاحبه و مشاهدات میدانی به دست آورده بودیم، پرداخته و ارزیابی اولیه ای از پیامدهای ساخت این دو پارک بیان کردیم.

درباره پارک شریف، عمده ترین پیامدهای به دست آمده عبارت بودند از: به هم خوردن آرامش محله و افزایش سر و صدا، کمبود امکانات و تجهیزات پارک، حضور افراد غریبه در پارک، افزایش احساس ناامنی، و حضور کم‌رنگ نگهبان و پلیس.

اما پیامدهای ساخت پارک رشد در حاشیه جنوبی اتوبان همت دو دسته اند: یک دسته که به ساخته نشدن این پارک و بطور کلی بایر بودن زمین آن اشاره دارد. در واقع اینها را می توان مشکلات و مسائل نامید که عبارتند از: مشخص نبودن وضعیت و کاربری زمینها، گرد و خاک ناشی از بایر بودن زمینها، بی توجهی به درختان کاشته شده در این زمینها، و چشم انداز نامناسب. اما دسته دوم که پیامدهای احتمالی ساخته شدن پارک است عبارتند از: حضور معتادان، حضور جوانان محلات دیگر در پارک، بالا رفتن میزان ترافیک و تصادفات.

با توجه به این یافته ها، دو پرسشنامه (هر پرسشنامه برای یک پارک) طراحی می کنیم قابلیت تعمیم این پیامدها از نظر مردم، افزایش یابد.